

АУДИТ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Одним з головних завдань українських підприємств в умовах фінансової кризи є підтримка конкурентоспроможності, що обумовлює підвищення ролі аудиту як основного фактора зниження витрат на виробництво. Слід зазначити, аудит виробничих витрат зазнає значних змін. Так, функції аудитора не обмежуються підтвердженням достовірності обліку та фінансової звітності. Аудитор, в умовах фінансової кризи, проводить техніко-економічний аудит, створює передумови для впровадження сучасних систем управління виробництвом і виробничими витратами.

Вивченням питань, пов'язаних з організацією та методикою аудиту виробничих витрат займалось багато вітчизняних та зарубіжних авторів. Савченко В.Я. вивчав джерела інформації, нормативно-правове забезпечення обліку та особливості методики аудиту виробничих витрат[1]. Усач Б.Ф. приділяв увагу організації аудиторської перевірки, але не виділяв окремою главою методику аудиту виробничих витрат [2]. Іванова Н. А. та Ролінський О. В. розглядали мету, предмет та завдання аудиту виробничої діяльності, нормативно-правове забезпечення та джерела інформації для проведення аудиту.[3] Варто відмітити, що вказані автори не приділяли особливої уваги розробці та подальшій реалізації пропозицій та рекомендацій аудитора щодо створення ефективної системи управління виробничими витратами та процесами виробництва. Просветов Г. І. основну увагу в своїх дослідженнях приділяв формуванню центрів витрат, а також розподілу витрат на постійні та змінні для проведення аналізу беззбитковості [4]. Ковтун С. вивчав особливості складання бюджету виробництва та бюджету виробничої собівартості [5]. Серебренніков Г.Г. досліджував особливості управлінського обліку, планування витрат та калькулювання собівартості, а також прийняття рішень щодо вибору бази розподілу непрямих затрат. [6] Автори, котрі досліджували особливості побудування системи управління витратами, не достатньо повно розглядали методику та організацію аудиту виробничих витрат. Таким чином комплекс питань, пов'язаний з роллю та функціями аудитора в процесі створення системи управління виробничими витратами залишається нерозкритим.

Досліджуючи негативні явища в господарській діяльності підприємства, які також є предметом аудиту, аудитор неминує виявляє і позитивні сторони, інакше неможливо об'єктивно розв'язати всі завдання, поставлені перед перевіркою.

При проведенні аудиту завданням перевірки операцій з обліку витрат на виробництво та формування собівартості продукції є:

- встановлення правильності документального оформлення накопичення та списання витрат;
- перевірка правильності ведення обліку фактичних витрат та наступного їх включення до собівартості продукції (робіт, послуг) відповідно до прийнятого на підприємстві методу обліку витрат та калькулювання;
- підтвердження обґрунтованості обраного методу калькулювання;
- підтвердження правильності методу розподілу непрямих витрат, який використовується, і закріплений в Наказі про облікову політику;
- перевірка правильності та обґрунтованості планування розміру прямих витрат, які включаються до собівартості продукції (робіт, послуг), та визначення кошторисних ставок розподілу накладних витрат;
- вивчення правильності накопичення, розподілу та списання загальновиробничих витрат;
- перевірка правильності відображення адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат;
- вивчення правильності накопичення та списання витрат фінансової, інвестиційної та надзвичайної діяльності;
- підтвердження законності і правильності відображення на рахунках фінансового обліку операцій з обліку витрат на виробництво та формування собівартості;
- перевірка повноти, правильності та достовірності відображення інформації про витрати на виробництво та собівартість в звітності.

Аудитор проводить перевірку операцій з витрат на виробництво та формування собівартості продукції за таким етапами:

1. вивчення карти технологічного процесу;
2. вивчення облікової політики щодо витрат на виробництво та калькулювання собівартості;
3. перевірка матеріальних витрат;
4. перевірка витрат на оплату праці;

5. перевірка витрат на соціальні заходи;
6. перевірка амортизаційних витрат;
7. перевірка інших прямих витрат;
8. перевірка розподілу загальнопромислових витрат;
9. перевірка правильності калькулювання собівартості;
10. підтвердження даних облікових реєстрів щодо витрат на виробництво та собівартості продукції (робіт, послуг);
11. підтвердження даних фінансової звітності щодо витрат на виробництво та собівартості продукції (робіт, послуг);

При проведенні аудиту виробничих витрат вивчають особливості технології виробництва та організації окремих його процесів. При цьому аудитор порівнює дані технологічної карти відносно основних засобів, які беруть участь у виготовленні продукції (виконання робіт, послуг), обсягу та кваліфікації робочої сили, кількості та номенклатури виробничих запасів, які формують матеріальні затрати, з фактичними даними. Особливу увагу приділяють розташуванню виробничих та складських приміщень, через те, що невірна їх географія може призвести до матеріальних та часових витрат на зайве транспортування сировини.

В умовах фінансової кризи аудит виробничих витрат не обмежується підтвердженням достовірності даних фінансового обліку та фінансової звітності. За результатами проведення аудиту розробляються пропозиції щодо впровадження перспективних систем оптимізації виробництва та управління виробничими витратами. Зарубіжна практика пропонує широкий спектр таких систем, але існує ряд труднощів з їх впровадження на вітчизняних підприємствах. По-перше, в умовах фінансової кризи українським підприємствам бракує коштів для здійснення інвестицій в модернізацію та реконструкцію основних засобів. По-друге, більшість зазначених систем базується на трудомістких математичних розрахунках, а відповідного програмного забезпечення в Україні поки що немає.

Аудит витрат на виробництво і формування собівартості продукції в умовах ринку сприяє задоволенню попиту покупців способом активного впливу на збільшення випуску конкурентоспроможних товарів на ринку, зростанню прибутку виробника й через систему податків зростання відрахувань до державного бюджету.

Список використаних джерел:

1. Савченко В. Я. Аудит: Навч. посіб./В. Я. Савченко. – К.: КНЕУ, 2002. – 322 с.

2. Усач Б. Ф. Аудит: Навч. Посіб / Б. Ф. Усач. – К.: Знання-Прес, 2002.
3. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту. Навч. посіб./ Н. А. Іванова, О. В. Ролінський. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 216 с
4. Просветов Г. И. Финансовый менеджмент: учебно-методическое пособие / Г. И. Просветов. – М.: Изд-во РДЛ, 2005. – 376с.
5. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050106 «Облік і аудит». – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 448 с.
6. Серебренников Г. Г. Управление затратами на предприятии: учебное пособие / Г. Г. Серебренников. – Тамбов: Изд-во Тамб.гос.техн. ун-та, 2007. – 80с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р. Р.

*Калицун Олеся,
студентка групи РКзм-51*

ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ПОНЯТТЯ «МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ» ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ РИНКУ

Раціональне й економне використання матеріальних ресурсів, правильна постановка їх обліку є надзвичайно важливими в матеріаломістких галузях, де вони є одним з основних компонентів виробничого процесу.

Нами уточнені окремі аспекти класифікації ресурсів, як економічної категорії (рис. 1.).

Таким чином, економічні ресурси охоплюють всі можливі джерела забезпечення виробництва (матеріальні, фінансові, трудові та природні).

Вивчення економічної літератури з фінансового обліку показує, що питання вдосконалення обліку матеріальних ресурсів займає з ній одне з центральних місць. Однак аналіз багатьох публікацій дозволяє констатувати, що донині існує термінологічна плутанина у поняттях «матеріальні цінності», «предмети праці», «матеріальні ресурси», «матеріали», «виробничі запаси» «запаси» У своїх роботах, присвячених проблемам фінансового обліку матеріальних ресурсів, вчені оперують одночасно кількома з вище перерахованих визначень, ототожнюючи їх. Ми вважаємо, що хоча всі вказані назви об'єктів дуже близькі за змістом, проте